

H.M.S. Belfast, GB2RN

Leta 1936 je britanska vojna mornarica naročila dve povečani vojni ladji razreda "Southampton". Po tradiciji so jima dali imena britanskih mest in sicer „Edinburgh“ in „Belfast“. Križarka „Belfast“ je bila dana v uporabo mornarici poleti 1939. leta.

H.M.S. Belfast (Naval Historical Center)

Velikost vojnih ladij so takrat „merili“ po kalibru topov. Tako je bila „Belfast“ „6-palčna“ lahka križarka, torej ladja z (dvanajstimi) 6-palčnimi topovi. Bila je načrtovana tako za zaščito tovornih ladij in konvojev kot tudi za napadalne akcije ter kot močna topniška podpora amfibijskim izkrcevalnim operacijam. Prve naloge je opravljala na patroljiranju po Severnem morju. V okviru pomorske blokade Nemčije je 9. oktobra 1939 uspešno prestregla potniško ladjo "SS Cap Norte" in jo pospremila v britansko pristanišče, za kar so člani posadke dobili denarno nagrado.

Sreča je ladji obrnila hrbet 21. novembra 1939, ko je „Belfast“ naletela na magnetno mino. Struktura ladje je bila tako močno poškodovana, da so za popravilo potrebovali skoraj tri leta. Po drugi

strani pa je bila to hkrati priložnost, da so jo temeljito posodobili, nekoliko razširili in povečali, dobila pa je tudi nasodobnejšo radarsko in namerilno opremo. Tako je postala največja in najbolj opremljena križarka v britanski vojni mornarici. V ponovno uporabo je prišla novembra 1942, in sicer kot poveljujoča ladja 10. bojne skupine križark, odgovorne za neposredno zaščito zavezniških arktičnih ladijskih konvojev, kateri so prevažali zaloge v Sovjetsko Zvezo. Med avgustom 1941 in koncem vojne je bilo takih konvojev 75, prepeljali pa so štiri milijone ton tovara, med drugim 5000 tankov in 7000 letal. A vse to je imelo tudi svojo ceno – nemalokrat je več kot polovica ladij, ki so krenile na pot, končala na dnu Severnega morja.

26. decembra 1943 je „Belfast“ sodelovala v bitki pri Severnem rtu. V tej operaciji je nemška bojna ladja "Scharnhorst" skupaj s petimi rušilci napadla zavezniška tovorna konvoja. Vendar pa so Britanci pred tem prestregli in razvozlati kriptirane nemške komunikacije ter zaščito konvojev izdatno okrepili.

Scharnhorst (Naval Historical Center)

Poleg „Belfasta“ so bile tu še križarke „Norfolk“, „Sheffield“ in „Jamaica“, bojna ladja „Duke of

York“ ter več rušilcev. "Scharnhorst" je bila potopljena, preživelo pa je le 36 od skupno 1968 članov posadke.

Spomladi 1944 je "Belfast" sodelovala tudi pri napadu na ponos nemške vojne mornarice, bojno ladjo "Tirpitz", zadnje preživele izmed nemških težkokategornic. Letala z letalonosilk bojne skupine so Tirpitz močno poškodovala, dokončno pa jo je pokončal napad znamenite 617. letalske skupine novembra istega leta. „Belfast“ je bila zraven tudi pri izkrcanju v Normandiji in zagotavljala pomembno topniško podporo na „dan-D“ ter kasnejših tednih bojevanja. Neposredno po drugi svetovni vojni je na daljnem vzhodu pomagala pri evakuaciji vojnih ujetnikov ter ostalih mirovnih operacijah. Leta 1948 je bila napotena v Korejo, kjer je najprej nudila topniško podporo umikajočim se južnokorejskim četam. Skupno je v korejski vojni delovala 404 dni, 27. septembra 1952 pa je zaplula proti domu.

H.M.S. Belfast danes

Sledilo je obdobje, ko je opravljala običajne naloge, ki jih vojne ladje opravljajo v času miru - urjenje ter razkazovanje moči in zastave. Po zadnjem križarjenju v Sredozemlju je 24. avgusta 1963 še zadnjič priplula v Davenport - po skoraj

pol milijona preplutih milijah so jo zasluženno upokojili. Temu bi praviloma sledil neugleden prevoz na razrez in v talilne peči, vendar se je veliko članov posadke, na čelu z nekdanjim kapitanom, zavzelo za njeno ohranitev. „Belfast“ so prepeljali v London in kot muzejsko ladjo odprli za javnost 21. oktobra 1971.

Prednji antenski stolp, radarski anteni značilne oblike („cheese“ antenna). Na vrhu je „Type 293Q“, površinski / nizkokotni iskalni radar, delujoč na valovni dolžini 10cm, moči 500kW in dosega 15NM pri višini tarče 3,3km. Pod njim je navigacijski radar „Type 974“ valovne dolžine 3,21cm, moči 7kW, dosega 25NM. Spodaj desno je antena panoramskega radarja „Type 277Q“ (10cm, 500kW, 25 do 35NM), ki je omogočal tudi določanje višine tarče .

Ladja je postala svojevrstna turistična atrakcija. Zasidrana je v samem središču Londona, med znamenitima mostovoma „London Bridge“ in „Tower Bridge“. „Belfast“ sedaj pripada Imperialnemu vojnemu muzeju kot zadnja od britanskih „big-gun“ vojnih ladij.

Večji del ladje je odprt za javnost. Omogočen je ogled vseh devetih palub, od poveljniškega mosta, operativnih prostorov, pa do skladišča streliva in strojnice globoko pod vodno linijo. Del prostorov je posvečen razstavi o zgodovini ladje in življenju na morju, veliko prizorov pa je ponazorjenih in ujetih v času s pomočjo lutk v naravni velikosti ter zvočnih posnetkov. V ladijski kuhinji, bolniški in kirurški sobi ter podobnih prostorih pa je poskrbljeno tudi za učinkovito reproducirane prijetne in manj prijetne vonjave.

Ladja premore tudi nekaj precej velikih sob, ki jih je mogoče najeti za organizacijo prireditev. Prostore po želji preuredijo v konferenčno dvorano, prostor za zabavo ali pa razkošno restavracijo. Tako lahko poskrbijo za skupine od od 20 pa do 450 gostov.

Soba za vodenje bojnih operacij, v ozadju so operaterji za radarskimi zasloni. Rekonstruirana je taktična situacija ob bitki z bojno ladjo „Scharnhorst“, po zvočnikih pa odmeva posnetek boja.

Na ladji pa deluje tudi amaterska radijska postaja. RNARS (Royal Navy Amateur Radio Society) je združenje radioamaterjev, ustanovljeno leta 1960

z namenom promocije HAM radia ter kot pripomoček za tehnično izobraževanje znotraj mornariške službe. Člani so skoraj izključno sedanji in bivši pripadniki mornarice, ki so tudi radioamaterji. Združenje skrbi tudi za amaterske radijske postaje na nekaterih muzejskih ladjah in ima „predstavništva“ na različnih koncih sveta v obliki lokalnih klubov ali sekcij. Za „Belfast“ skrbi klub RNARS London. Sicer je muzejskih ladij širom po svetu kar lepo število (od tega največ v ZDA). Med najbolj znane spadajo potniška velikanka Queen Mary (W6RO - Long Beach, CA), letalonosilke Hornet (NB6GC - Alameda, CA), Lexington (W5LEX - C.Christi, TX) in Yorktown (WA4USN - Charleston, SC), pa bojne ladje Missouri (KH6BB - Pearl Harbour, HI) in New Jersey (NJ2BB - Camden, NJ) ter še mnogo drugih.

„Transmission room“, globoko pod palubo v varnem objemu jeklenega oklepa. Tu se med drugim nahajajo radarski namerilni sistemi, girokompas in sistem obdelave podatkov (mehanski računalnik).

Žal je bil v času mojega prvega obiska HAM PPS oziroma „bridge wireless office“ zaklenjen, tako da sem si lahko tehniko (v za ladijske razmere

dokaj prostorni sobi) ogledal le od daleč skozi steklena vrata. Poleg „vintage“ radijske opreme sem na mizi opazil postajo FT-847, v kotu pa se je skrivalo še nekaj podobnega IC-725 in FT-221.

„Bridge wireless office“ oziroma HAM radio shack GB2RN. Na mizi je radijska postaja FT-847.

Več sreče sem imel ob naslednjem obisku. V PPSu sem naletel na Rogerja, G0HNU in Billa, G0ELZ, katera sta oddajala v sklopu vikenda aktivnosti muzejskih ladij. Možakarja iz Liverpoola pravita, da sta sicer običajno aktivna z ladje Plymouth (GB2PLY), a so februarja letos tamkajšnji muzej žal dokončno zaprli in trenutno iščejo ustrezno rešitev za ohranitev štirih muzejskih ladij (Plymouth, Onyx, Bronington in U-534). Tako sta letos prišla v London. Med pogovorom je prišel mimo še Terry, G0TBD, sicer predsednik RNARS London in skrbnik PPSa na Belfastu. V zraku so bili s postajama Yaesu FT990 in Kenwood TS870, na tretji mizi pa je bila še IC746. Med antenska stolpa, na katerih sta malce neugledno postavljeni tudi dve anteni za TV sprejem, je razpet KV zaprti dipol. Na prednjem stolpu pa (poleg UKV vertikalk) stoji še KV vertikalna antena.

Za postajo FT990 sedi Bill, G0ELZ, levo je TS870, s katero je delal Roger, G0HNU.

Sicer se na ladji uporabljajo trije radioamaterski klicni znaki. „Crown callsign“ GB2RN je dodeljen Imperialnemu vojnemu muzeju in se uporablja le na „Belfastu“. Znaka G4HMS in G7HMS pa sta dodeljena klubu RNARS London.

VHF/UHF radijska soba s „serviserjem“.

Poleg HAM PPS-a je na ladji elektronike in komunikacijske tehnike še precej. V sosednji sobici je na ogled ladijski kratkovalovni (1,5-24MHz, 400W) oddajnik za telegrafijo in fonijo

„Type 603“. Tu so še soba za elektronske protiukrepe, pa „operations room“, soba za VHF/UHF komunikacije, „transmission room“ globoko v srcu ladje, ter nenazadnje kopica komunikacijskih, radiogoniometerskih in radarskih anten.

Zadnji antenski stolp – na vrhu prevladujejo antene radarskega sistema „Type 281“, namenjenega predvsem nadzoru zračnega prostora. Deloval je na valovni dolžini 3,3 metra z močjo 350kW, kar je omogočalo doseg do 120NM. Antenski sistem se je zavrtil štirikrat na minuto.

Vikend aktivnosti muzejskih ladij je do nedavnega organiziral „USS Salem Radio Club“ – K1USN, ki nosi ime po istoimenski ladji. Lani pa je klub prišel v konflikt z upraviteljem ladje in izgubil prostore. Organizacijo je zato prevzel klub, ki domuje na ameriški velikanki „USS New Jersey“ - NJ2BB. Tudi datum so spremenili in tako aktivnost letos ni bila julija, ampak približno mesec prej, tretjega in četrtega junija. Po podatkih s spletnih strani kluba organizatorja je bilo letos aktivnih 71 muzejskih ladij.

„Main gunnery director“, antena namerilnega radarja „Type 274“. Ta je deloval na valovni dolžini 9,1cm (3,294GHz) z močjo 500kW, doseg pa je bil 16NM. Na ladji sta dva taka sistema – po eden za prednji in zadnji topovski kupoli.

Osebna izkaznica H.M.S. Belfast:

razred: "Edinburgh", modificiran razred "Southampton"

sestrska ladja: Edinburgh (potopljena maja 1942)

zgrajena: Harland & Wolff Shipyard, Belfast, splovljena 17. marca 1938, dana v uporabo Kraljevi Mornarici: 5. avgusta 1939

Standardni izpodriv: 11,533 tone

Skupna dolžina: 187 metrov, **Širina:** 21 metrov

Ugrez: 6.1 metra

Pogon: 4 „Admiralty“ trivaljni kotli; 4 Parsonove parne turbine poganjajo 4 vijake z močjo 80.000 SHP

Hitrost: 32 vozlov

Posadka: 750-850

Oborožitev (1959):

- 12 (4x3) 6-palčnih topov,
- 8 (4x2) 4-palčnih topov HA/LA,
- 12 (6x2) 40mm Bofors protiletalskih (AA) topov

Oklep: stranski 114mm , palubni 76mm

Radarska oprema:

(v oklepajih so: valovna dolžina, oddajna moč, doseg in št. obratov antene na minuto)

„Type 293Q“, površinski / nizkokotni radar (10cm, 500kW, 15NM pri tarči na višini 3,3km, 18obr/min)

„Type 974“, navigacijski radar (3,21cm, 7kW, 25NM, 24obr/min)

„Type 277Q“, panoramski radar (10cm, 500kW, 25-35NM, 18obr/min)

„Type 281“, radar za nadzor zračnega prostora (3,3m, 350kW, 120NM, 4obr/min).

2 x „Type 274“, namerilni radar (9,1cm, 500kW, 16NM)

Spletni naslovi:

<http://www.rnars.org.uk/> (RNARS)

<http://hmsbelfast.iwm.org.uk/> (Belfast)

<http://www.nj2bb.org/> (New Jersey)

Fotografije s spletnih strani „Naval Historical Center“ (<http://www.history.navy.mil>) so v javni lasti (Public domain).

Gregor, M/S53RA